

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของวิสัญญีพยาบาล
โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

สังวาลย์ สกะมณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

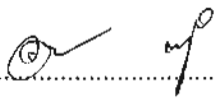
กรกฎาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

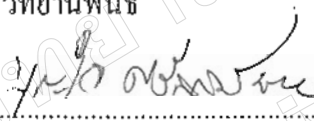
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สักวาลย์ สกมะณี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

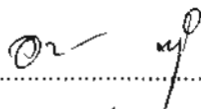
..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บาร์มี)

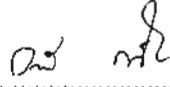
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ จำอยู่)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญใจ ศรีสถิตชั้นราษฎร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บาร์มี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ จำอยู่)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริ กังใจ)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ 12 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์
บารมี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไข
ข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง
จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ได้
ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ที่มีค่ายิ่งสำหรับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาล หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้างานวิสัญญี
พยาบาล และวิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทุกท่าน ที่กรุณาให้
ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สัจจวาลย์ สกมะณี

51924039: สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงาน/ ความเครียดในงาน/ บรรยากาศองค์การ/ วิสัญญีพยาบาล

สังวาลย์ สกษมณี: ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของวิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาล

ทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (FACTORS AFFECTING QUALITY OF WORK LIFE OF ANESTHETIC NURSES IN GENERAL HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: จุฬาลักษณ์ บาร์มี. Ph.D. อาริรัตน์ ขำอยู่. D.S.N. 100 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน ความเครียดในงาน และบรรยากาศองค์การของวิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ความสัมพันธ์ และความสามารถในการทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานของความเครียดในงาน และบรรยากาศองค์การ กลุ่มตัวอย่างเป็นวิสัญญีพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 294 คน ที่สุ่มแบบง่ายมาจาก 26 โรงพยาบาล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความเครียดในงาน บรรยากาศองค์การ และคุณภาพชีวิตการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน และความเครียดในงานของวิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.34$, $SD = 1.30$; $M = 2.90$, $SD = 0.98$ ตามลำดับ) บรรยากาศองค์การอยู่ในระดับสูง ($M = 3.83$, $SD = 0.74$) ความเครียดในงานมีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ($r = -.501$, $p < .01$) บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตการทำงานของวิสัญญีพยาบาล ($r = .505$, $p < .01$) บรรยากาศองค์การ และความเครียดในงาน สามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานของวิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยอภิปรายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตการทำงานได้ร้อยละ 41.3 ($R^2 = .413$)

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารทางการพยาบาลควรส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของวิสัญญีพยาบาล โดยให้อิโกลาในการศึกษาต่อ ส่งเสริมความก้าวหน้าในงาน มีการจัดสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ผลประโยชน์ และค่าตอบแทนที่เหมาะสม และยุติธรรม สนับสนุนให้วิสัญญีพยาบาลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้วิสัญญีพยาบาลรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงพยาบาล เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี และเป็นการพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลขององค์การอย่างยั่งยืนตลอดไป

51924039: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEY WORD: QUALITY OF WORK LIFE/ JOB STRESS/ ORGANIZATION CLIMATE

ANESTHETIC NURSES

SANGVAL SAKAMANEE: FACTORS AFFECTING QUALITY OF WORK LIFE OF ANESTHETIC NURSES IN GENERAL HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. ADVISORY COMMITTEE: JULALUK BARAMEE, Ph.D., AREERUT KUMYU, D.N.S., 100 P. 2013.

The purpose of this research were to study quality of work life, job stress and organizational climate of anesthetic nurses in general hospitals under the Jurisdiction of the Ministry of Public Health, relationships and prediction of quality of work life between job stress and organizational climate. The sample consisted of 294 anesthetic nurses simple randomly selected from 26 general hospitals under the Jurisdiction of the Ministry of Public Health. The research instruments were questionnaires assessing personal data, job stress, organizational climate and quality of work life. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficients, and stepwise multiple regression.

The findings revealed that quality of work life and job stress of anesthetic nurses in general hospitals under the Jurisdiction of the Ministry of Public Health were at moderate level ($M = 3.34$, $SD = 1.30$; $M = 2.9$, $SD = 0.98$, respectively) whereas organizational climate was at high level ($M = 3.83$, $SD = 0.74$). There were moderate and negative relationship between job stress and quality of work life ($r = -.501$, $p < .01$), moderate and positive relationship between organizational climate and quality of work life of anesthetic nurses ($.505$, $p < .01$). Organizational climate and job stress could predict quality of work life of anesthetic nurses and accounting for 41.3 percents ($R^2 = .413$) of the variance of quality of work life.

The research finding suggest that nurse administrators can use the results of this study as basis data to plan for promoting quality of work life of anesthetic nurses by providing opportunities for continuing education and job advancement, creating proper workplace environment, offering fair wage and benefit, and encouraging participation in organization operation. These activities would create positive working climate, leading to the development of sustained and efficient organization.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัยและเหตุผลสนับสนุน.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับความเครียดในงาน.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์พยาบาล.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย.....	39
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิจัย.....	44
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของวิสัญญีพยาบาลโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวง สาธารณสุข.....	44
ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงาน ความเครียดในงาน และบรรยากาศองค์การของ วิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	46
ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในงาน และบรรยากาศองค์การกับ คุณภาพชีวิตการทำงานของวิสัญญีพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	51
ตอนที่ 4 ตัวแปรที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานของวิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	51
5 สรุปและอภิปรายผล.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผลการวิจัย.....	54
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	63
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	64
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก.....	79
ภาคผนวก ข.....	81
ภาคผนวก ค.....	88
ภาคผนวก ง.....	93
ภาคผนวก จ.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 หน้าที่รับผิดชอบหรือภารกิจหลักของวิสัญญีพยาบาล.....	30
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิสัญญีพยาบาลโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวง สาธารณสุข.....	34
3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความเครียดในงาน บรรยากาศองค์การและคุณภาพชีวิต การทำงานของวิสัญญีพยาบาลโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	41
4 จำนวนและร้อยละของวิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวง สาธารณสุข จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ในการทำงาน.....	44
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของวิสัญญี พยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม.....	46
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเครียดในงานของวิสัญญี พยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำแนกรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม.....	48
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบรรยากาศองค์การของวิสัญญีพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	49
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างความเครียดในงาน และบรรยากาศ องค์การของวิสัญญีพยาบาลโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	51
9 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ทำนายคุณภาพชีวิตการทำงาน ของวิสัญญีพยาบาลโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข.....	52

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 10

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University